

Turun yliopistollisen keskussairaalan
erityisvastuualueen tiede- ja tutkimusstrategia

2021–2025

Päivitystyön toteuttajat:

Mikko Pietilä, johtajaylilääkäri, VSSHP

Päivi Rautava, tutkimusylilääkäri, VSSHP

Antti Hakanen, ylilääkäri, VSSHP

Asta Heikkilä, arviointiylihoitaja, VSSHP

Eriikka Siirala, tiimipäällikkö, VSSHP

Ville Kytö, hallintoylilääkäri, VSSHP

Helena Leino-Kilpi, professori, TY

Markus Juonala, professori, TY

Antti Saraste, professori, TY

Jorma Toppari, professori, TY

Hannu Järveläinen, professori, TY ja Satasairaala

Marika Ahonen, johtava sosiaalityöntekijä, Turun kaupunki

Paulina Salminen, professori, Satasairaala

Marita Koivunen, kehittämissylihoitaja, Satasairaala

Anu Holm, sairaalafyysikko, Satadiag, SATSHP

Tony Pellfolk, kehittämisjohtaja, VSHP

Susanne Salmela, kehittämissylihoitaja, VSHP

Tanja Eriksson, koulutusylilääkäri, Vaasan kaupunki

Raimo Isoaho, yleislääketieteen dosentti, Vaasan kaupunki

Erkki Penttinen, Sosiaalityön ja Perhepalveluiden tulosaluejohtaja, Vaasan kaupunki

Pia Nyman, koulutussuunnittelija sosiaali- ja terveysvirasto, Pietarsaaren kaupunki

Tapio Häyhtiö, johtaja, Vasso Oy

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Toiminta-ajatus	5
3. Visio	6
4. Arvot	7
5. Keskeisimmät tutkimusalueet	9
5.1. Tutkimuksen vahvuusalueet	9
5.1.1. Sairauksien ymmärtäminen, ehkäisy, varhainen tunnistaminen ja vaikuttava hoito	9
5.1.2. Yksilöllinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja sairaanhoito	9
5.2. Vahvan kehitysvaiheen tutkimusalueet	10
5.2.1. Ihmisperäiset näytteet ja terveydenhuollon tietovarannot	10
5.2.2. Terveyden- ja sosiaalihuollon palvelujärjestelmätutkimus	10
5.3. Strategiakaudella vahvistettavat tutkimusalueet	10
6. Kriittiset menestystekijät	11
6.1. Luovuuden ilmapiiri	11
6.2. Tutkimusrahoitus	12
6.3. Houkutteleva tutkijaura	13
6.4. Tutkimustyön toimintaympäristö	15
6.5. Tutkimustulosten soveltaminen	16
6.6. Näkyvyys ja yhteiskunnallinen vuorovaikutus	17
7. Tavoitteiden toteutumista seurataan mittareilla	18
8. Toteuttamissuunnitelma	19

Kuva: Satasairaala

1. Johdanto

Turun yliopistollisen keskussairaalan (Tyks) erityisvastuualueen laadukkaan potilashoidon ja yliopisto-tasoisien opetuksen perusedellytyksenä on korkeatasoinen tutkimus. Alueen vahvuutena on usean sairaalan, yliopiston ja korkeakoulun, tutkimuslaitosten sekä perusterveydenhuollon läheisyys ja kumppanuus sekä kaksikielisyys. Eri tahot toimivat yhteistyössä tieteellisen tutkimuksen edistämiseksi. Kansallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyinen tutkimus- ja innovaatiotoiminta vahvistaa alueen organisaatiota ja talouselämää.

Tieteellinen tutkimus on vaikuttavan potilashoidon ja asiakastiedon perusta. Korkeatasoinen tieteellinen tutkimus on keskeistä myös terveyden- ja sosiaalihuollon asiantuntijoiden kouluttamisessa ja osaavan henkilökuntaresurssin turvaamisessa. Tutkimus kasvattaa tutkijasta oman alansa asiantuntijan pätevyttämällä tutkijan tieteellisten menetelmien ymmärtämiseen, tutkimusaineistojen ja raporttien kriittiseen arviointiin sekä näytön eli saatujen tutkimustulosten soveltamiseen päätöksenteossa.

Perus- ja erityistason terveydenhuollon sekä sosiaalipalvelujen yhteistyö on tiivistymässä strategiakauden aikana. Laadukas tutkimus erityisvastuualueella toteutettavan hoidon turvaamiseksi on huomioitava tulevissa muutoksissa. Tiivistyvä yhteistyö tulee huomioida myös tutkimusstrategian toteuttamisessa. Tieteelliselle tutkimukselle tulee turvata hyvät edellytykset kaikissa alueen terveys- ja sosiaalipalvelujen toimintayksiköissä.

Erityisvastuualueen erikoissairaanhoidon tuottajalla on alueellinen järjestämisvastuu ja valtakunnallinen yhteistyövastuu tehtäväalansa tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Tyksin erityisvastuualueen perusterveydenhuollon yksikkö koordinoi alueen perusterveydenhuollossa tehtävää tutkimusta.

Niukkenevat tutkimusresurssit ja huoli tutkijoiden vähenemisestä sekä toisaalta kasvava tarve näyttöön perustuvalla, laadukkaalla ja vaikuttavalla terveyden- ja sosiaalihuollon toiminnalle ja palveluille luovat erityisen tarpeen tieteellisen tutkimuksen roolin vahvistamiselle erityisvastuualueella.

Tämä tiede- ja tutkimusstrategia luo pohjaa alueen terveystutkimuksen toteuttamiseksi ja kehittämiseksi sekä näyttöön perustuvan, vaikuttavan, laadukkaan ja kustannustehokkaan toiminnan turvaamiseksi vuosille 2021–2025.

2. Toiminta-ajatus

Tuotamme huippulaatuista tutkimustietoa laadukkaiden, vaikuttavien ja tehokkaiden terveys- ja sosiaalipalvelujen edelleen kehittämiseksi, tuottamiseksi ja järjestämiseksi.

Kuva: Satasairaala

3. Visio

Tutkimustoimintamme edistää terveyttä ja hyvinvointia sekä tukee hoitoa ja sen järjestämistä. Kuulumme Pohjoismaiden johtaviin terveyden ja hyvinvoinnin tutkimuksen yhteisöihin. Olemme kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu ja haluttu yhteistyökumppani.

Strateginen kumppanuus alueen kaikkien korkeakoulujen, erityisesti Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan, ja muiden toimijoiden kanssa on vahvaa ja kaikkia osapuolia hyödyttävää. Erityisvastuualueemme toimintayksiköt tunnetaan laajalti niiden sitoutuneisuudesta ja kannustavasta asenteesta tieteelliseen tutkimukseen. Tieteellinen tutkimus luo huippuosaamista, jota arvostavat potilaat, asiakkaat, henkilökunta, tutkijat, sekä kuntapäätäjät ja muut sidosryhmät.

Kuvat: Satasairaala

4. Arvot

Erityisvastuualueemme terveydenhuollon toimintayksiköiden tiede- ja tutkimustoiminnan arvoja ovat **eettisyys, kriittisyys, potilas-/asiakslähtöisyys, kliininen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja uusiutumiskyky**. Tiede- ja tutkimustoiminnan arvot nivoutuvat yhteen Turun yliopiston ja alueen muiden tieteellistä tutkimusta harjoittavien terveyden- ja sosiaalihuollon toimijoiden perusarvojen kanssa.

EETTISYYS

Tieteellisen tutkimuksen kaikissa vaiheissa noudatetaan hyvää tutkimusetiikkaa ja tiedeyhteisön vahvistamia ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Hyvä tutkimusetiikka on edellytys laadukkaalle tutkimukselle ja tutkimuksen yhteiskunnalliselle hyväksyttävyydelle. Tutkija itse on viime kädessä vastuussa tutkimuksensa toteuttamisen eettisyydestä, mutta organisaation ja tiedeyhteisön tulee jakaa tätä vastuuta ja tukea eettisesti kestävien käytäntöjen vakiintumista.

KRIITTISYYS

Kriittisyys on tieteen edistymisen ja korkean laadun edellytys. Uusi tieto tulee julkaista ja asettaa alttiiksi julkiselle arvioinnille. Tutkimustoiminnan riippumaton arviointi auttaa suuntaamaan tutkimuksen painotuksia ja parantaa tutkimustoiminnan laatua.

POTILAS-/ASIAKSLÄHTÖISYYS

Erityisvastuualueen toiminnan keskiössä on potilas/asiakas. Heidän osallistumisensa ja voimavaransa ovat keskeistä terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä sekä hoitojen toteuttamisessa ja niiden vaikuttavuuden turvaamisessa. Heidän tarpeensa ja odotuksensa tulevat kuulluiksi myös tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Tämä vahvistaa väestön, potilaiden, asiakkaiden ja terveydenhuollon kustannusten maksajien tutkimusmyönteisyyttä ja edistää tutkimuksiin osallistumista.

KLIININEN JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Korkeatasoinen tieteellinen tutkimus tuottaa uutta tietoa entistä vaikuttavampien, yksilöllisempien ja kohdistettujen terveyden edistämisen ja hoitoratkaisujen pohjaksi, sairauksien ehkäisemiseksi sekä entistä parempien ja kustannusvaikuttavampien palvelujen tuottamiseksi. Tieteellisen tutkimuksen tulokset tulee saattaa käytäntöön, väestön, potilaiden, asiakkaiden ja yhteiskunnan hyödyksi ja kliinisen ja terveyspalvelujen tuottamista koskevan päätöksenteon pohjaksi. Tutkimusinfrastruktuurin ja -tulosten hyödyntäminen yritysten tuotekehitystoiminnassa lisää taloudellista hyvinvointia alueella.

UUSIUTUMISKYKY

Uuden tiedon kertyessä ja aiemman korvautuessa kiihtyvään tahtiin on tutkimuksen uusiutumisen- ja innovaatiokyky entistä tärkeämpää. Uusiutumiskykyä huomioidaan mm. tukemalla uusia innovatiivisia ja ennakkoluulottomia tutkimusaihioita, uusia tutkimusmenetelmiä, monitieteellistä ja tieteenalarajat ylittävää tutkimusta, vaikuttavuutta lisäävää tutkimusta, tutkijoiden uranäkymiä ja digitalisaatioon ja teknologiaan liittyvää tutkimusta.

Kuva: Vaasan sairaanhoitopiiri

5. Keskeisimmät tutkimusalueet

Tiede- ja tutkimustoiminta on monialaista ja paikallisesti, kansallisesti sekä kansainvälisesti verkottunutta. Tavoitteena on eri tieteenalojen ja toimijoiden välisen tutkimusyhteistyön kehittäminen ja laajentaminen. Alueemme vahvuus on terveydenhuollon toimintayksiköiden, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä alueen lääke- ja bioteknologiayritysten tiivis ja hedelmällinen yhteistyö. Tästä ovat esimerkkeinä moniammatillinen yhteistyöverkosto Terveyskampus Turku ja Turun vahva lääkekehityksen osaamiskeskittymä sekä kansallinen potilas- ja asiakasturvallisuuskeskus Vaasassa ja Porin yliopistokeskus.

5.1. TUTKIMUKSEN VAHVUUSALUEET

5.1.1. Sairauksien ymmärtäminen, ehkäisy, varhainen tunnistaminen ja vaikuttava hoito

- **Verenkierto- ja aineenvaihduntasairauksien tutkimus.** Sydän- ja verisuonitautien, diabeteksen ja lihavuuden patofysiologiaan, varhaiseen tunnistamiseen, hoitoon ja ehkäisyyn liittyvät tutkimukset, väestöpohjaiset seurantatutkimukset sekä diagnostiikkaa ja hoitoa kehittävät tutkimukset.
- **Neurologisten sairauksien, mielenterveyden häiriöiden ja päihdeongelmien tutkimus.** Eri ikäkausien väestö-, potilaskohortti- ja interventiotutkimukset. Kansallinen neurokeskus / Neurocenter -verkosto ja Uni- ja hengityskeskus tukevat tutkijoita sekä edistävät eri tahojen kanssa tehtävää yhteistyötä.
- **Syöpäsairauksien tutkimus.** Syövän patogeneesiin liittyvä tutkimus, riskitekijöiden tunnistamiseen liittyvä tutkimus, geeniohjattujen ja molekyylikohdennettujen hoitojen tutkimukset. Akkreditoitu FICAN West Syöpäkeskus toimii syöpätutkimuksen vahvana veturina koko erityisvastuualueella.
- **Lisääntymisen, kasvun ja kehityksen häiriöt.** Sikiöajan ja lapsuuden kehityksen sekä ylisukupolvisten muutosten vaikutuksen tutkimus laaja-alaisesti eri sairauksiin, kuten sydän- ja verisuonitauteihin, mielenterveyteen ja lisääntymisterveyteen liittyen. Vahvuutena ovat erityisesti pitkäkestoiset kohorttitutkimukset.
- **Lääketieteellinen kuvantaminen ja laboratoriodiagnostiikka.** Erityisesti positroniemissiotomografia (PET) liittyen sydän- ja verisuonisairauksien, aineenvaihduntasairauksien, syöpäsairauksien ja neurotieteiden tutkimukseen. Laboratoriodiagnostiikan eri alat, kuten genomiikka, patologia ja kliininen mikrobiologia, sekä laboratoriodien suuret rutiininäyteaineistot mahdollistavat laaja-alaisen kliinisen tutkimuksen.
- **Translationaalinen ja monialainen tutkimus.** Erityisesti monitieteelliset, monitasoiset ja läpileikkaavat osaamiskeskukset (mm. FICAN West Syöpäkeskus, Kansallinen neurokeskus, Väestötutkimuskeskus, Lääketutkimuskeskus, Auria Biopankki, Auria Tietopalvelut ja genomitietoa hyödyntävä tutkimus).

5.1.2. Yksilöllinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja sairaanhoito

- **Hoitojen kehittämiseen liittyvät tutkimukset (ml. kliiniset lääketutkimukset).** Erityisesti syöpäsairauksiin ja kantasolusiiirtoihin, keskushermostosairauksiin, diabetekseen, lihavuuteen, kirurgiaan, sydän- ja verisuonisairauksiin, naistentauteihin, ortopediaan, infektiosairauksiin sekä keskosten ja varhaislapsuuden vuorovaikutushäiriöihin liittyvän hoidon tutkimus.
- **Teknologiaturvetut diagnostiikka-, hoito- ja neuvontaratkaisut sekä -palvelut.** Erityisesti diagnostiikkaan ja hoitoon sopivien mittareiden etsimiseen liittyvä tutkimus, potilaskohtaisten biomateriaalien ja digitaalisen tiedon, dokumentoinnin sekä sähköisten palvelujen tutkimus.
- **Harvinaissairaudet.** Muun muassa perinnölliset / mutaatioon perustuvat lihas-, hermo- ja aineenvaihduntasairaudet.

- **Potilas- ja perhelähtöinen ohjaus ja neuvonta sekä vaikuttavan psykososiaalisen hoidon järjestämisen tutkimus.** Erityisesti potilaan omia voimavaroja tukevan ohjauksen tuloksellisuuden ja erilaisten ohjausmenetelmien, väestön palveluohjauksen ja ammattilaisten ohjausosaamisen tutkimus sekä psykososiaalisen hoidon arvioinnin ja toteutumisen tutkimus.
- **Potilaiden oikeuksien, voimavarojen ja terveyserojen kaventamisen tutkimus.** Erityisesti potilaiden tiedonsaanti- ja muiden oikeuksien tutkimus sekä yksilöllisen hoitotyön ja potilaslähtöisen hoidon edellytysten ja toteutumisen tutkimus.

5.2. VAHVAN KEHITYSVAIHEEN TUTKIMUSALUEET

5.2.1. Ihmisperäiset näytteet ja terveydenhuollon tietovarannot

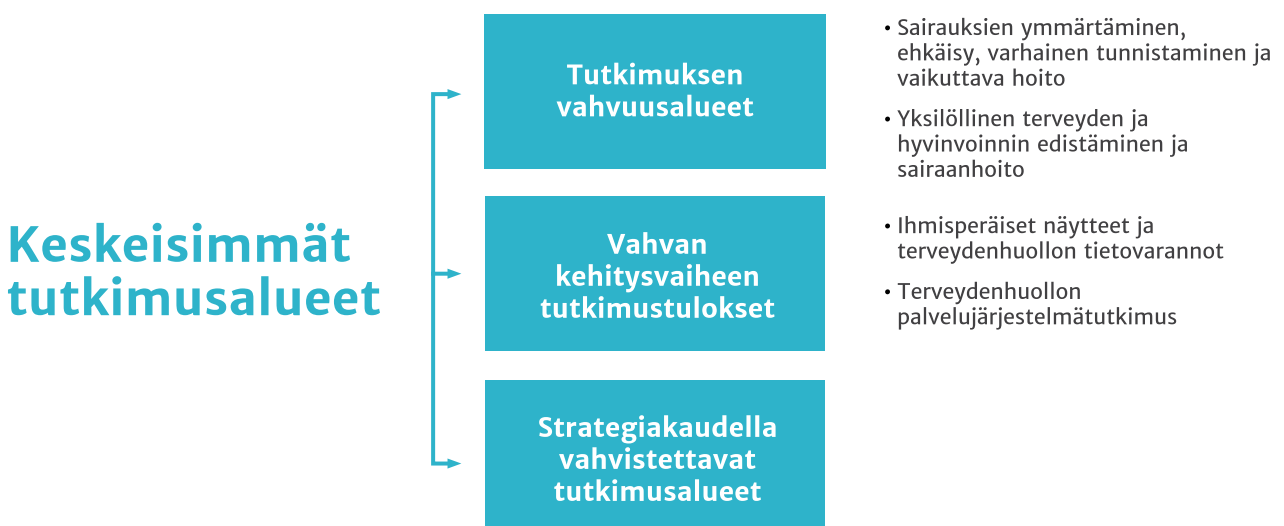
- Ihmisperäisiin näytteisiin, niihin liittyvään tietoon sekä terveydenhuollon rekistereihin pohjautuva diagnostiikkaa ja hoitoa kehittävä tutkimus.

5.2.2. Terveyden- ja sosiaalihuollon palvelujärjestelmätutkimus

- Terveydenhuollon palvelujärjestelmien toimivuuden, kustannusvaikuttavuuden, laadun ja tiedolla johtamisen tutkimus.
- Ikääntyvän väestön ja yksilöiden erityistarpeiden sekä vaikuttavan hoidon ja hoivan järjestämisen tutkimus.
- Potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkimukset.

5.3. STRATEGIAKAUDELLE VAHVISTETTAVAT TUTKIMUSALUEET

- Terveydenhuollon ammattilaisten osaamisen ja hyvinvoinnin tutkimus.
- Ehkäisevän terveydenhuollon ja kuntoutuksen tutkimus.
- Perusterveyden- ja sosiaalihuollon toimintaympäristöissä tehtävä tutkimus.
- **Arviointi- ja vaikuttavuustutkimus.** Erityisesti terveyden- ja sosiaalihuollon järjestämisen, yhteistyön ja uudistamisen tutkimus.

Kuva: Vaasan sairaanhoitopiiri

6. Kriittiset menestystekijät

6.1. LUOVUUDEN ILMAPIIRI

Terveydenhuollon toimintayksiköiden tulee tunnistaa ja tukea erilaista osaamista. Yksilön luovuus sekä kyky tuottaa innostusta ja henkisiä voimavaroja on keskeinen tieteellisen tutkimuksen käynnissä pitävä voima. Luovuuden ja sallivuuden kulttuuria vahvistetaan. Tutkimus mielletään osaksi terveydenhuollon toimintayksikön perustoimintaa, ja tutkimusmyönteisyys on vahvasti esillä toiminnan kaikilla tasoilla, niin käytännön potilas/asiakastyössä kuin toimintayksiköiden hallinnossa ja henkilöstön johtamisessa.

Tärkeimmät edellytykset ja toimenpiteet

Johtamiskulttuuri vahvistaa ilmapiiriä ja käytäntöjä siten, että tutkimustoiminta nähdään terveydenhuollon toimintayksikön yhtenä perustoimintana. Samalla taataan tutkimustoiminnan jatkuvuus ja resursointi pitkällä aikavälillä, mikä on edellytys vaativien seurantatutkimusten, teknologian kehittämishankkeiden ja sairauksien patogeneesiin kohdistuvien tutkimusten toteuttamiselle.

6.2. TUTKIMUSRAHOITUS

Tieteellinen tutkimus edellyttää riittäviä voimavaroja. Tiede- ja tutkimusrahoituksen lähteinä ovat julkinen kohdistettu tutkimusrahoitus, ulkopuolinen kilpailutettu tiederahoitus ja yritysten myöntämä tutkimusrahoitus. Tutkimusresurssien turvaamiseksi tarvitaan uudenlaisia rahoituslähteitä ja rahoitusmalleja korvaamaan sosiaali- ja terveysministeriön tutkimusrahoituksen vähenemistä. On nähtävissä, että entistä suurempi osa terveyssektorin tutkimusrahoituksesta kohdistuu hankkeisiin, joissa hyödynnetään julkisen terveydenhuollon osaamista ja tietovarantoja terveysteknologian ja lääketutkimussektorien innovaatioalustana. Tyksin erityisvastuualueen tulee huolehtia kilpailukyvystään julkisen ja yksityisen innovaatorahoituksen saamiseksi.

Menestys ulkopuolisen kilpailutettavan tutkimusrahoituksen hankkimisessa edellyttää, että Tyksin erityisvastuualueen omistajakunnat osallistuvat jatkossa tutkimusrahoitukseen tasolla, joka on vertailukelpoinen muiden erityisvastuualueiden omistajakuntien panostukseen. Lisäksi tulee olla käytössä välineet, joilla monien ulkopuolisten rahoittajien edellyttämä omarahoitusosuus voidaan turvata. Ylläpitämällä ja voimistamalla menestyksekkästä tutkimuskulttuuria ja -infrastruktuuria pyritään optimoimaan tutkijoiden mahdollisuudet saada ulkopuolista kilpailtua rahoitusta. On myös kehitettävä toimintamalleja julkisten ja yksityisten toimijoiden kumppanuuksien luomiseksi ja ylläpitämiseksi. Tämä edellyttää mm. selkeitä ja tutkijoita kannustavia käytäntöjä keksintöihin liittyvien immateriaalioikeuksien käsittelemiseksi.

Tärkeimmät edellytykset ja toimenpiteet

- Tyksin erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien omistajakunnat ja niiden väestö ymmärtävät tieteellisen toiminnan laadukkaiden ja vaikuttavien sote-palveluiden tuottamisen edellytykseksi.
- Riittävä tutkimusrahoitus eri lähteistä turvataan. Keskeiset rahoituslähteet ovat valtion tutkimusrahoitus, kuntarahoitus, kilpailtu tutkimusrahoitus sekä yritysten ja muiden kumppanien rahoitus.
- Tarjotaan riittävä tuki rahoituksen hakuun ja sen käytön raportointiin tehostamalla tukipalveluja. Eri-tyisesti edistetään ja tuetaan kansainvälisen rahoituksen (mm. EU) hankkimista, sekä Business Finland -hankkeita. Tukipalvelujen yhteistyötä alueen korkeakoulujen ja muiden toimijoiden kanssa tiivistetään.
- Valtion tutkimusrahoitukseen liittyen huolehditaan sosiaali- ja terveysministeriön kanssa käytävissä painoalue- ja tavoiteneuvotteluissa Tyksin erityisvastuualueen eduista.
- Valtion tutkimusrahoitus kohdistetaan alueellisesti ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön kanssa sovitut painoalueet ja tavoitteet sekä ministeriön asettamat yliopistotasoista terveyden tutkimusta arvioivat mittarit. Rahoitusta voidaan myöntää myös painoalueiden ulkopuolisiin hankkeisiin.
- Valtion tutkimusrahoituksella kannustetaan laaja-alaisten, kansainvälisten ja monitieteellisten tutkimusprojektien syntymistä ja niiden pitkäjänteistä kehittämistä. Ulkopuoliseen arviointiin perustuvat hankkeet saavat valtion tutkimusrahoitusta vähintään 3–5 vuoden ajan. Rahoitus myönnetään ehdollisena perustuen vuosittaiseen hankkeen etenemisen ja saatujen tulosten arviointiin.
- Valtion tutkimusrahoituksen alueellisissa myöntämisen perusteissa annetaan arvoa hankkeen innovatiivisuudelle sen tieteelliselle ja yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle sekä saadulle ulkopuoliselle rahoitukselle.
- Tyksin erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien omistajakunnat ovat valmiit tukemaan läpinäkyvästi tieteellistä toimintaa erillisellä budjettirahoituksella. Tällä rahoituksella turvataan vähintään lakisääteiset tutkimuksen puitteet ja tukipalvelut.
- Varataan talousarvioon tutkimukseen suunnattua rahaa, jota voidaan käyttää omarahoitusosuutena sellaisissa ulkopuolisen rahoituksen projekteissa, jotka edellyttävät isäntäorganisaation panostusta.
- Turvataan yritysrahoitteisten tutkimusten toimintaedellytykset ja lisätään niiden määrää.
- Kehitetään keksintö- ja innovaatio toiminnan tuottamien immateriaalioikeuksien suojaamiseen ja hyödyntämiseen liittyviä palveluja ja menettelytapoja. Erityisvastuualueen toimijoiden linjaukset mm. immateriaalioikeuksien sopimisesta yhtenäistetään.

6.3. HOUKUTTELEVA TUTKIJAURA

Tieteellisen työn kiinnostavuutta ja palkitsevuutta parannetaan. Tämä voi tapahtua tarjoamalla työajan käyttöön, muihin resursseihin, palkkaukseen ja urakehitykseen liittyviä kannusteita. Suunnitelmallisen tutkijauran toteuttamisen esteet kartoitetaan ja poistetaan mahdollisuuksien mukaan. Väitöskirjaohjaajien tulee saada riittävästi aikaa tukea ja ohjata tohtorikoulutettavia, ja ohjauksen arvo ymmärretään.

Laadukasta tutkijakoulutusta toteutetaan yhteistyössä Turun yliopiston, muiden alueen korkeakoulujen sekä Terveyskampuskumppanien kanssa. Tutkijakoulutus tukee ja kehittää osaamista tutkijanuran kaikissa vaiheissa. Tohtorin tutkinnon jälkeinen tutkijan uravaihe (ns. post doc -vaihe) on pitkällä tähtäimellä keskeisessä asemassa, jotta olemassa olevien pitkäaikaisten tutkimusryhmien ja -linjojen säilyminen ja jatkuvuus turvataan ja jotta voidaan luoda edellytyksiä uusien tutkimusryhmien muodostumiselle uusille tutkimusalueille.

Osaavien ja tuottoisien post doc -vaiheen ohittaneiden kliinisten tutkijoiden kiinnittäminen erityisvastuualueelle on keskeisen tärkeää paitsi vaikuttavan tieteellisen tutkimuksen varmistamiseksi myös uusien osajien rekrytoimiseksi ja alueen omien tutkijoiden muualle siirtymisen ehkäisemiseksi. Kliinisten tutkijoiden osalta keskeistä on mahdollisuus yhdistää kliininen ja akateeminen ura ja niihin liittyvä työ. Tämä edellyttää panostusta lupaavien kliinisten tutkijoiden kiinnittämiseen sekä terveydenhuoltoon että akateemiseen toimijaan.

Tärkeimmät edellytykset ja toimenpiteet Palvelusuhteet ja uramallit

- Erityisvastuualueen korkeakoulu (veturina Turun yliopisto) sitoutuvat ja panostavat akateemisen ja kliinisen uran yhdistämiseen.
- Perustetaan kilpailutettavia määräaikaista kliinisen tutkijan tehtäviä, joissa kliinisen työn ja tieteellisen tutkimustyön osuus jakautuu 30–70 % tai 70–30 %. Myös vakituisissa tehtävissä oleville henkilöille pyritään tarjoamaan määrääjäksi mahdollisuus työajan jakamiseen muun työn ja tutkimustyön kesken.
- Kehitetään Turun yliopiston kanssa mallia, jossa avataan kilpailtuja osa-aikaisia klinisiin tehtäviin yhdistettyjä professuureja.
- Oma tutkimusryhmää ohjaaville tutkijoille varataan henkilöjärjestelyin mahdollisuus vuosittaiseen 1–3 kk mittaiseen tutkimusjaksoon, josta maksetaan vähintään peruspalkan suuruinen korvaus.
- Tieteellistä pätevöitymistä ja pätevyyttä arvostetaan ja siihen suhtaudutaan myönteisesti.
- Huolehditaan eläkkeelle siirtyvien tutkijoiden tutkimustyön jatkamisen edellytyksistä.
- Kehitetään menettelytapoja pitkäkestoisten tutkimushankkeiden ”sukupolvenvaihdoksiin” ja niissä luotujen resurssien säilymiseen tutkijayhteisön käytössä.

Tutkijakoulutus

- Tutkijakoulutus on tavoitteellista. Koulutuksessa otetaan huomioon tutkijauran eri vaiheissa olevien tutkijoiden tarpeet.
- Yliopistojen tohtoriohjelmat tukevat tutkijoita tarjoten tohtorikoulutettaville systemaattista ja korkeatasoista tutkijakoulutusta yhdessä Turun kliinisen tutkimuskeskuksen ja Terveyskampuksen kanssa.

Kuva: Vaasan sairaanhoitopiiri

6.4. TUTKIMUSTYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Tiede- ja tutkimustoiminta edellyttää toimivaa ja kehittyvää tutkimuksen infrastruktuuria. Tämä sisältää sekä asianmukaiset tilat tutkittaville ja tutkijoille että mahdollisuudet toimintayksiköiden lääketieteellisten laitteistojen, palveluiden ja aineistojen käyttöön tutkimuksessa. Monipuoliset ja laadukkaat tutkimuksen tuki- ja neuvontapalvelut tulee turvata. Näihin kuuluvat joustavat tutkimushallinnon prosessit, kuten nopea ja ennustettava hankkeiden eettinen ennakoarviointi, sekä kattavan tutkimushoitajaverkoston ylläpito ja kouluttaminen.

Tärkeimmät edellytykset ja toimenpiteet

Tutkimuksen infrastruktuuri sekä tuki- ja neuvontapalvelut

- Tuetaan aktiivisesti tutkimusta ja varmistetaan sen tärkeä asema sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksessa.
- Kannustetaan koko Tyks-ervan kattavan tutkimustoiminnan toteuttamista ja mahdollistetaan eri tieteenalojen laaja-alainen yhteistyö.
- Huolehditaan riittävästä ja monipuolisista tutkimuksen tukipalveluista.
- Vahvistetaan yhteistyötä Turun yliopiston tutkimuspalveluiden ja muiden Terveyskampuksen toimijoiden kanssa.
- Vahvistetaan yritysten kanssa tehtävää yhteistyötä. Turun kliininen tutkimuskeskus (Turku CRC) tukee kliinisten tutkimusten organisoimista ja toteuttamista erityisvastuualueella.
- Edistetään potilaiden osallistumista tutkimuksiin. Toimenpiteinä erityisesti tutkimustietoisuuden lisääminen ja lupakäytänteiden sujuvoittaminen.
- Tuetaan aktiivisesti lääkekehityksen tutkimuskeskuksen perustamiseksi tarvittavia toimenpiteitä.
- Uudis- ja korjausrakentamisen suunnitelmissa otetaan huomioon tutkimuksen tila- ja laitetarpeet.
- Tietojärjestelmiä uusittaessa huomioidaan tutkimustoiminnan ja kliinisen tutkimustiedon joustavan hallinnan, laadunvarmistuksen ja arkistoinnin asettamat vaatimukset.
- Vahvistetaan edelleen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin, Satakunnan sairaanhoitopiirin, Vaasan sairaanhoitopiirin ja Turun yliopiston yhteisen kliinisen biopankin sekä kliinisen tietoaltaan toimintaa.
- Tuetaan tutkijoita tutkimuslupien haussa, erityisesti erityisvastuualueen ulkopuolisissa lupahakemusprosesseissa (mm. Findata).
- Tuetaan ns. toisilain mukaista tutkimustietojen käyttöä ja luodaan sille tietoturallinen käsittelyympäristö.
- Erityisvastuualueen toimijoiden tietohallintopalvelut tukevat monipuolista tutkimustoimintaa ja sähköisten tutkimusaineistojen hankintaa.
- Kannustetaan väestö- ja avohoidon potilastutkimuksiin soveltuvien tutkimuspoliklinikoiden kehittämistä mm. yhdessä Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kanssa.

Yhteistyö ja verkottuminen vahvuutena

- Vahvistetaan perusterveydenhuollon tutkimustoimintaa:
  - Kehitetään sairaalaerikoisalojen ja terveystieteiden tutkimuksellista yhteistyötä.
  - Laajennetaan Turun kliinisen tutkimuskeskuksen palveluja (tutkimusluvut ja -ohjeet, biostatistiikka-palvelut) myös terveystieteiden käyttöön soteuudistuksen tultua.
  - Mahdollistetaan sairaanhoitopiirien ja perusterveydenhuollon tietoaikojen yhteiskäyttö.
  - Edistetään merkittävien tutkimustulosten implementointia osaksi käytännön työtä.
- Hyödynnetään koko erityisvastuualueen kattavaa tutkimusvastaavien verkostoa yhteistyön ja tiedonkulun lisäämisessä ja tutkimustoiminnan johtamisen tehostamisessa. Turvataan yksiköiden tutkimusvastaaville mahdollisuus toteuttaa aktiivista tutkimustoiminnan ohjausta ja johtamista.
- Kehitetään tutkimushoitajien asemaa ja urakehitystä. Huolehditaan kattavasta tutkimushoitajaverkostosta, tutkimushoitajien kouluttamisesta sekä tutkimushoitajien mahdollisuudesta työskennellä joustavasti eri tutkimusryhmissä tarpeen mukaan. Tutkimushoitajia koulutetaan myös tutkimusten monitorointiin, millä varmistetaan tutkimustoiminnan laatua.

6.5. TUTKIMUSTULOSTEN SOVELTAMINEN

Soveltuvien tutkimustulosten tulee siirtyä nopeasti käytäntöön. Laadukkaat tutkimustulokset päätyvät osaksi hoitosuosituksia tai soveltavien tutkimusten ja innovaatiotoiminnan perustaksi. Tämä edellyttää käytäntöjen ketterää uudistamista. Asiantuntijoidemme mahdollisuuksia välittää tietoa oman alansa ammattilaisina, kouluttajina, oppikirjojen kirjoittajina ja kansallisten ja kansainvälisten hoitosuosittelujen laatijoina parannetaan.

Tärkeimmät edellytykset ja toimenpiteet

- Resurssien ja arvostavan toimintakulttuurin luominen sekä tutkimustulosten implementointi edellyttävät johdon tukea.
- Keskeiset toimijat sitoutuvat soveltuvien tutkimustulosten pilotointiin ja käyttöönottoaiheeseen.
- Kollegiaalinen työympäristö ja työyhteisön tuki edistävät tutkimuksen toteutusta.
- Tutkimuksen houkuttelevuutta koko henkilökunnan keskuudessa parannetaan ja tarjotaan mahdollisuus osallistua tutkimuksen toteutukseen.
- Vahvistetaan henkilöstön tutkimusosaamista koulutusten ja mentoroinnin avulla tutkimustulosten käyttöönoton edistämiseksi.
- Asiantuntijoiden osallistuminen Hoitotyön- ja hoitosuosittelujen laadintaan ja oppikirjojen kirjoittamiseen nähdään tärkeänä.
- Tutkimustulosten implementointi on tärkeä osa tutkimusta; se voi edellyttää immateriaalioikeuksien suojaamista ja niiden hyödyntämiseen liittyviä sopimuksia tutkijan, organisaation ja tutkimuksen rahoittajan välillä.
- Edistetään tutkimusta, joka arvioi tulosten hyödyntämistä käytännön toiminnassa ja sen onnistumista.
- Madalletaan perustutkimuksen, soveltavan translationaalisen tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan raja-aitoja.
- Tutkimustulokset saatetaan systemaattisesti alan ammattilaisten käyttöön.

6.6. NÄKYVYYS JA YHTEISKUNNALLINEN VUOROVAIKUTUS

Tieteellisen tutkimuksen tulokset tulee saattaa paitsi tiedeyhteisön myös suuren yleisön, potilaiden, kunta-
päättäjien, sidosryhmien ja elinkeinoelämän tietoisuuteen. Tämä edellyttää, että tutkimustulosten tiedot-
tamisesta ja asiantuntijoiden näkyvyydestä huolehditaan. Tuloksista tulee soveltuvin osin laatia materiaalia
terveys- ja elinkeinopoliittisen päätöksenteon pohjaksi.

Tärkeimmät edellytykset ja toimenpiteet

- Huolehditaan vaikuttavasta tiedeviestinnästä tutkimuksen eri vaiheissa.
- Varataan riittävät resurssit tiedeviestintää varten.
- Viestitään tutkimus- ja innovaatiotoiminnasta säännöllisesti ja vaikuttavasti sairaanhoitopiirien omistajille.
- Edistetään erityisvastuualueen asiantuntijoiden nousua kansalliseen ja kansainväliseen huippuasian-
tuntijoiden joukkoon.
- Huolehditaan tieteellisen tutkimuksen ajantasaisesta näkyvyydestä niin sisäisessä kuin ulkoisessa
viestinnässä hyödyntäen laajalti terveydenhuollon toimintayksiköiden sisäisiä ja julkisia sivustoja sekä
sosiaalisen median kanavia.
- Kehitetään yhteistyötä erityisvastuualueen toimijoiden ja korkeakoulujen viestintäyksiköiden välillä.
- Lisätään klinisen tutkimuksen näkyvyyttä ja arvostusta, esimerkiksi luomalla erityisvastuualueen
tutkimustoimikunnan toimesta ”Vuoden klininen tutkija” -palkinto.

Näkyvyys ja
yhteiskunnallinen
vuorovaikutus

Luovuuden
ilmapiiri

Tutkimustulosten
soveltaminen

KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

Tutkimusrahoitus

Houkutteleva
tutkijan ura

Tutkimustyön
toimintaympäristö

7. Tavoitteiden toteutumisen mittarointi

1. LUOVUUDEN ILMAPIIRIN VAHVISTAMINEN

Määräajoin toteutettava ilmapiirikartoitus

- Tutkimusmyönteisyys
- Tutkimusuran houkuttelevuus
- Toimintaympäristön tuki
- Tietoaltaan vaikutus tutkimuksen laatuun
- Biopankin vaikutus tutkimuksen laatuun

2. TUTKIMUSRAHOITUS

Tutkimuksen vuosittainen kokonaisrahoitus (€) ja sen osatekijät

- Valtion tutkimusrahoitus
- Suomen Akatemia
- Business Finland
- EU-rahoitus
- Yrityusrahoitus
- Omistajakuntien tutkimusrahoitus
- Rahoitus säätiöiltä
- Muu rahoitus

3. TUTKIMUSTYÖN TULOKSELLISUUS

Tieteellisten julkaisujen vuosittainen määrä ja laatu koko erityisvastuualueella sekä terveydenhuoltoyksiköittäin

- Julkaisujen kokonaismäärä
- Julkaisujen määrä kansainvälisissä lehdissä
- Laadun arviointia varten julkaisut luokitellaan julkaisufoorumipisteityksen mukaan
- Kansainvälistä yhteistyötä sisältävien julkaisujen määrä (mukana vähintään yksi ulkomainen yhteistyökumppani/yksikkö)
- Viittausindikaattorit ja muut bibliometriset mittarit ja niiden käyttö kansallisiin ja kansainvälisiin vertailuihin. mm Open Access -julkaisujen määrä
- Kustannusvaikuttavuuden osoittaminen
- Potilaan näkökulma hoitomenetelmien vaikuttavuudesta
- Kaupallistettujen ratkaisujen / uusien innovaatioiden määrä

4. TUTKIMUSTULOSTEN IMPLEMENTOINTI

- Kansallisissa ammattilehdissä julkaistujen artikkelien määrä
- Kirjoitukset oppikirjoissa
- Kansallisten tai kansainvälisten hoitosuositusten laatimiseen tai päivittämiseen osallistuvien lukumäärä
- Kansallisissa tai kansainvälisissä hoitosuosituksissa viitattujen julkaisujen lukumäärä

5. NÄKYVYYS JA YHTEISKUNNALLINEN VUOROVAIKUTUS

- Tieteellistä tutkimusta koskevan viestinnän määrä ja näkyvyys
- Maineen kehitys, erityisesti innovaatioiden ja vuorovaikutuksen osalta
- Haetut ja voimassa olevat patentit
- Tutkimuksen tuloksena syntynyt immateriaalioikeus (IPR)
- Kaupallistetut tuotteet, palvelut tms.
- Tutkimuksen tuloksena syntynyt uusi yritys
- Tutkimukseen liittyvät yleisötilaisuudet

Kuva: Wellu Hämäläinen

8. Toteuttamissuunnitelma

Alueen organisaatiot ja toimintayksiköt määrittelevät Tyksin erityisvastuualueen tiede- ja tutkimusstrategian aseman omissa toimintayksiköissään ja vastaavat strategian toimeenpanosta sekä toteutumisen vuosittaisesta seurannasta alueellaan.

Tiede- ja tutkimusstrategian tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kerran vuodessa Tyksin erityisvastuualueen johtoryhmälle.

VARSINAIS-SUOMEN
SAIRAAHOITOPIIRI

